

hoopde, dat dit ook in „De Standaard” zou worden opgenomen (opnieuw vrolijkheid).

‘La droevig...’

Stemmen: Ja! Ja!

... dat De Fernhout deze dagen de Chr. pers dank heeft betuigd.

Een stem: Ikabod!

Ja, Ikabod. De eer is weg — van de duisterlingen, die de linksche pers hebben gebruikt voor hun leugens. Verder:

Wij moeten als anti-Synodale menschen niet te veel in den martelaarshoek gaan staan, dit is verkeerd. Wij moeten er Johannes 16:1—4 eens op naslaan.

Nog even wachten. Eerst het rapport grondig bespreken; niet het rapport in het „kamertje” der synode (daarover bestaat toch geen controle) maar het o.m. in „De Standaard” gepubliceerde.

En dan:

Er is gesproken van dwalende broeders, wat dit is, weet spr. niet (gelach), maar niemand van de Synode zal durven zeggen, dat Dr Geelkerken geen volgeling van Jezus Christus is. Pas dan op Synode, want er is een gevaar, dat ge meent God een dienst te doen. ‘Was allemaal niet erg, als al die verschrikkelijke gebeden er maar niet bij waren.

Dit is volkslogica.

En wat die gebeden betreft, die afschrikkelijke gebeden, ik heb — in gemeede — meer eerbied voor een gebed van den man, die dr Geelkerken in zijn ambt heeft bevestigd, dan voor de psalmversjes en de hoeraties en de amens van een vergadering, die het werk nu zoo ongeveer overdeed; een vergadering, die wel heeft weggesmaard de andersdenkenden, maar die niet heeft weggedaan de valsche-briefven-schrijvers en de valsche-handteekening-zetters en de rest, die zoo heel niet clericaal wou wezen.

Tenslotte — want „es ekelt” — uit de speech van Mr v. Proosdij:

Met telegrammen is over de aan Dr Geelkerken ter onderteekening voorgelegde verklaring onderhandeld, als gold het een koopwaar.

Hierna heeft de vergadering een telegram gezonden naar de synode, alsof haar „getuigenis” een koopwaar was. En is men gescheiden. En heeft men een heelen avond doorgebracht, zonder op één argument van de synode in te gaan.

En dat zijn nu de menschen die om „wetenschap” gevraagd hebben, en ook geselegrafeerd — alsof het koopwaar gold.

Waarom niet eens wetenschappelijk het dogmatisch-exegetisch rapport weerlegd? Is de dorst zoo gauw gestild?

Beschuldigingen — links en rechts.

Indersdaad.

Maar ik heb zelden zoo’n hol bedrijf beleefd.

Een wenk.

De W. v. ‘Sant geeft in de „Watergraafmeersche Kerkh.” dezen wenk aan de Redactie der Chr. Encycl.:

Tevergeefs zochten we o.a. naar de woorden „categorisch”, „bazar” en „citeeren”. Wellicht, dat ze in het Supplement een plaatsje vinden.

We zullen eens zien. Medewerkers bij de vleet voor deze onderwerpen.

Cherchez la femme.

Ook in de kwestie der Afscheiding wordt de invloed der vrouw gezocht. De F. Tollenaar schrijft in Getel. Kerkh. Maassluis etc.:

Van zelf heeft de heftige vijandschap vier dagen mevr. De Cock niet gespaard. We hebben er meen ik reeds op gewezen, dat ze in een pamflet een Xanthippe en een keukenprinses genoemd werd. Zij werd aangewezen als de oorzaak van heel de kerkelijke beweging. Zij verdroeg al deze dingen met bewonderingswaardig geduld. Evenwel kende zij haar oogenschijnlijk van moedeloosheid. Dat was zij b.v. in de dagen van 25 en 27 October 1834 toen er plotseling 12 soldaten bij haar werden ingekwartierd. Zondag 26 October werd De Cock in arrest gesteld en al zijn papieren in beslag genomen, geen der

huisgenooten mocht de kamer verlaten, een soldaat met geladen geweer liep in den gang, een ander zat in de kamer en een derde liep in den tuin voor de ramen. Toen De Cock haar opwekte den 31sten psalm te lezen, werd ze daardoor zoo gesterkt, dat zij met haar man dien psalm begon te zingen tot verbazing der soldaten. Een van hen zei later tot de dienstboden: Uw juffrouw is een vreemde vrouw, het ene oogenblik schreit ze en ‘t andere oogenblik zingt ze.

Voor liefhebbers der kerkgeschiedenis, vooral diegenen onder hen, die zich interesseeren voor prof. Reitsma, is het volgende van belang:

28 Nov. moest haar man voor 3 maanden naar de gevangenis, en zij bleef alleen in de pastorie, belast met inkwartiering, eerst van een luitenant en later van ‘n kapitein, die zich allerlei kwellingen veroorloofden. Hiervan een staaltje. Prof. Reitsma is zoo vriendelijk in zijn Gesch. van de Hervorming te beweren, dat de Afscheidenen feitelijk op die inkwartiering gesteld waren, immers zij verdienden er nog een aardig duitje mee. Welnu, mevr. De Cock vertelt van die inkwartiering het volgende:

De kapitein kwam binnen en vroegde om de kamers te zien, opdat hij zeggen kon waar hij wezen wilde. Toen mevr. De Cock hem de kamer wees, waar de luitenant vertoefde had, zei hij: Daar wil ik dood niet wezen, dus veel minder levend. Hij koos de groote zaal, die echter ‘s winters niet bewoonbaar was, doch door een der soldaten werd die kamer rookwrig gemaakt. Dat ging allemaal gepaard met vele vloeken en toen hij er was, stookte hij zoo hard, dat de houten vloer vuur vatte. ‘s Avonds eischte mijnheer 4 kaarsen, enz. En ten slotte had hij nog den moed om te weigeren zijn kostgeld te betalen, totdat hij er van hoogerhand toe werd gedwongen.

Aldus prof. Reitsma en aldus de feiten.

Zoo de historische beschrijving en zoo de dragonders. Hier de Groninger professor, die de dragonders bij de Gescheidenen niet zoo erg vindt, en daar de andere Groninger professor, die tot de nazaten van de bedragonders vermanend zegt: „die gelooven haasten niet.”

Reitsma vindt dragonders blijkbaar geen haast-middel.

‘Dit stuk bleef verleden week liggen. Vandaar dat de inspelende op het toen gegeven citaat van Prof. Dr Zwaan niet meer zoo duidelijk is.

K. S.

De Synode van Assen.

Zeventiende zitting.

In de Donderdagmiddag gehouden zitting der Synode, die niet publiek was, was ingekomen het antwoord van Dr J. G. Geelkerken met een begeleidend schrijven van den kerkeraad van Amsterdam-Zuid, luidende als volgt:

Welverwaarde en eerwaarde heeren en broeders, Het doet mij diep leed, dat het resultaat van alle beschouwingen en besprekingen der afgeloopen weken niet anders is geweest dan de eisch tot onderteekening van de door Uwe vergadering opgestelde verklaring, van welken eisch ik de rechtmatigheid tot mijn spijt niet vermag in te zien.

Naar mijn gevoelen toch wordt o.a. door de wijze, waarop Uwe Synode haar opvatting aangaande de door haar genoemde Bijzonderheden van Genesis 2 en 3 in verband brengt met artikel 4 en 5 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis, het in die artikelen beleden gezag der Heilige Schrift, waaraan „de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten” en waaraan ik mij dan ook zonder eenig voorbehoud onderwerp, feitelijk toegekend aan de uitspraak eener kerkelijke vergadering.

Gelijk ik reeds meermalen verklaarde, heb ik persoonlijk geen bepaalde exegetische bedoelde punten, en evenmin op zichzelf eenig geloofsbezuur tegen de onder ons bestaande, traditionele uitlegging daarvan. Trouwens m.i. kan de geloofsovername voor hem ten deze bestaande moeilijkheden, die, naar ik niet ontveinen mag, ook voor mij door een beslissing als de Uwe uit den aard der zaak niet weggenomen worden, uit de bedoelde bijzonderheden de openbaring Gods klaarlijk verstaan.

Daarbij meen ik mij overtuigd te mogen houden, dat Uw uitspraak allerminst bedoelt de ten allen tijde door onze vaders gehandhaafde vrijheid van wetenschappelijk onderzoek af te snijden, en vertrouw ik, dat Uwe Synode vóór haar uiteengaan maatregelen zal treffen voor een behandeling in vollen omvang der zich onder ons voordoeende vragen inzake Gereformeerde Schriftbeschoouwing, waarmede de opvatting der in Uwe verklaring genoemde details ten nauwste samenhangt.

Dit in aanmerking nemende, ben ik bereid, uit hoofde mijner ambtelijke bediening in onze Kerken, die mij lief zijn, bij mijn

Dit zal uit de afleiding van den naam Beëlzebub spoedig blijken.

Immers, hoe onzeker ook de verklaring van dien naam moge zijn, dit is toch wel duidelijk, dat hij den Geest van de zonde teekent, als drager van wat verderf is en verderf overbrengt.

De naam Beëlzebub, ook afgewisseld met Beëlzebub (ook Beëlzebub) en „Beëlzebub” komen voor) komt als directe aanduiding van den Satan slechts enkele keeren voor in het Nieuwe Testament: Matth. 10:25; 12:24, 27; Marc. 3:22; Lukas 11:15, 18, 19. Het is merkwaardig, dat de naam in de latere Joodsche boeken en geschriften niet meer te vinden is. Hoewel hij in den tijd van Jezus verblijft op aarde algemeen bekend blijkt te zijn als een volksnaam in den echten zin van dat woord, toch schijnt hij later zijn populariteit verloren te hebben.

Om de betekenis van den voor Satan wel niet als eenaam bedoelden woordvorm „Beëlzebub(h)” te grijpen, moeten we even terug naar het verhaal van 2 Koningen 1. Daar wordt ons verteld, dat Ahazja, de zoon van Achab, al zeer spoedig na zijn troonsbestijging (854) een zwaar ongeluk trof: hij viel uit een tralievenster in zijn paleis te Samaria, en werd zeer ernstig gewond. In die dagen van ziekte nu gaf hij opdracht, dat men voor hem zou gaan vragen het orakel van den filistijnschen god „Baal-Zebub”. Dit orakel was te Ekron gevestigd en werd blijkbaar druk bezocht en geraadpleegd.

Dit is de eenige keer, dat in het Oude Testament de naam Baal-Zebub voorkomt.

En — al dadelijk slaan we min of meer verlegen. Er zijn hier evenveel verklaringen als geleerde uitleggers.

prediking en catechetisch onderricht mij, in afwachting van den zoo spoedig mogelijke afloop dezer noodzakelijke behandeling, naar Uw uitspraak omtrent „de klaarlijklijke bedoeling van het Schriftverhaal van Genesis 2 en 3” te voegen.

Met broeigergroet,

w.g. Dr J. G. GEELKERKEN.

Amsterdam, 10 Maart 1926.

Amsterdam, 10 Maart 1926.

Geliefde Broeders in Onzen Heere Jezus Christus,

De Raad der Gereformeerde Kerk van Amsterdam-Zuid heeft Uw verzoek, zijn predikant te bewegen tot het teekenen der dooe U hem voorgelegde verklaring, met grooten ernst overwogen.

Dat hij desondanks geen vrijheid heeft kunnen vinden, aan dit verzoek te voldoen, vindt zijn grond in de volgende overwegingen:

Ofschoon de Raad tot heden nog steeds niet officieel en volledig kennis heeft gekregen van de door Uwe vergadering tot dusver in „de zaak-Dr Geelkerken” genomen besluiten, heeft hetgeen dienaangaande bij monde Uwer bijzondere commissie te zijner kennis kwam, alsook hetgeen in de dagbladen, meer speciaal in de „Standaard” van 4, 5 en 6 dezer, is gepubliceerd, hem den sterken indruk gegeven, dat het niet in overeenstemming met het tusschen de Gereformeerde Kerken geldende „Aldoord van kerkelijke gemeenschap”, en dat het veel minder als een uitvoersel of toepassing daarvan beschouwd of aanvaard mag worden: terwijl de Raad bovendien de rechtmatigheid der genomen besluiten niet kan erkennen.

De Raad stelt zich voor na ontvangst Uwer volledige en officiële kennisgeving van een en ander, hierop terug te komen.

Overigens wil hij dit schrijven niet beëindigen, zonder nog een nadrukkelijk gewezen te hebben op het hooge belang van de zaak en de dure verantwoordelijkheid, die ten deze op Uwe vergadering rust. Zijnerzijds meent hij in goeder conscientie te kunnen verklaren, inzonderheid nog in deze dagen niets achterwege te hebben gelaten, om een breuk te voorkomen. God leide U door Zijn Geest!

De Raad der Gereformeerde Kerk

van Amsterdam-Zuid:

w.g. Dr J. G. GEELKERKEN, Praeses.

H. VAN LUIN, Scriba.

Tot onderzoek van deze stukken werd een commissie benoemd, waarin zitting kregen: alle praes-adviseerende leden der Synode, de hoogleraren Dr G. Ch. Aalders, Dr H. Bouwman, Dr G. H. J. W. J. Geesink, Dr C. van Gelderen, Dr S. Greidams, Dr F. W. Groshede, Dr V. Hepp, Dr T. Hoekstra, Dr A. G. Honig, Dr H. H. Kuyper, Dr J. Ridderbos; voorts de predikanten Dr K. Dijk, als voorzitter der dogmatische commissie, Dr D. P. Koopmans, voorzitter der kerkrechtelijke commissie, Dr J. Thij, Dr W. A. van Es, Dr J. J. Miedema en de ouderlingen J. J. Beukenkamp, S. Brandsma, W. v. d. Brink, S. Vellinga.

Met de samenroeping dezer commissie werd belast Dr K. Dijk, terwijl als rapporteur zal optreden Dr G. Ch. Aalders.

De commissie ving onmiddellijk haar arbeid aan.

Evenals dit het geval was bij de vergaderingen der dogmatische- en kerkrechtelijke commissie, woonden de leden der Synode, die niet in de commissie zitting hadden, als toehoorders de vergadering bij.

In de Donderdagavond gehouden zitting der Synode in comité-generaal werd, nadat des middags genoemde commissie rapport had uitgebracht over het antwoord van Dr Geelkerken, besloten hem het volgende telegram te zenden:

„De Synode, kennisgenomen hebbende van uw bereidverklaring om u naar haar uitspraak te voegen, doch de restrictie, dat zij bij gemaakt niet kunnende aanvaarden; u verzekerend, dat zij op de wettige vrijheid der wetenschap, mits gebonden aan Gods Woord, allerminst wil afdwingen, en dat zij den uitbouw der belijdenis ook in het stuk van de Heilige Schrift (zonder dat echter de zaken, waarin zij thans uitspraak deed, opnieuw in geduld worden komen) hartelijk begeert te bevorderen; moet alomst met allen ernst bij u aandringen, op de gevraagde onderteekening van de u voorgelegde verklaring, en ziet uw bereidverklaring daartoe voor morgen (Vrijdag) 11 uur des v.m. tegemoet; bij het niet ontvangen waarvan zij genoodzaakt zou zijn weigering te constateeren.

w.g. FERNHOUT.

Achttiende zitting.

Vrijdagmorgen werd de 18e openbare zitting der Synode geopend met het zingen van Psalm 107:5, waarna de praeses vooring in gebed.

Na appèl-nominaal nam Prof. Geesink het woord en richtte zich tot den praeses, dien hij in een geestige toespraak namens de Synode gelukwenschte met zijn verjaardag. Spr. wees erop, dat hij en de praeses elkaar niet vreemd zijn in liefde voor de Geref. Kerk. Gij hebt een staat van dienst achter u, aldus Spr., waarop hij met ere kon terugzien. Zes Kerken hebt gij gediend. Thans dient gij de zevende. Gij zijt mee een der vaders van de Dolantie. Gij zijt in den goeden zin des woords een man met ruimen blik, gij hebt — naar Gispens woord — „het a en b tot een monogram gemaakt. Wij waardeeren u ook als praeses van de Synode. Daarom is het een gelukkige samenloop van omstandigheden dat wij u nu kunnen gelukwenschen. Gij zijt een dergenen die getoond hebt, dat het u ernst was om Christus als Koning alleen te eeren in zijn duurgeloofte Kerk. Gij, aldus Spr., viert thans in hoog plichtgevoel nu verjaardag ver van de uwen. Spr. stelde daarom voor als „surrogaat” een telegram te zenden aan Mevr. Fernhout en voorts den praeses toe te zingen: „Dat ‘s Heeren zegen op u daal!”

Wat wil die naam en die god?

„Baal” beteekent heer. En „zebub” wil zeggen: vlieg, muskiet.

Nu zeggen sommigen, dat Baalzebub (d.w.z. dus — de vliegengod) zoo heet, omdat hij als zonne-god altijd heele zwermen vliegen en muskieten op menschen en beesten loslaat. Dat hij zonne-god is, is dan zijn deugd; maar dat met de zon en den zomer ook al die leelijke en lastige muskieten op u afkomen, dat is, wat men zou willen noemen: de schaduwzijde van die deugd, het droeve gevolg van zijn zomersche pracht. Deze hypothese zou op zichzelf wel aanneemelijk zijn. Ze verklaart niet alleen, waarom de naam Baal-Zebub een eertitel kon wezen (want aan een heuschen god, die er nog wel een orakel voor zieken en ellendigen op na houdt, geeft men geen scheldnaam) maar leert ons ook begrijpen, dat de naam voor den god tevens een ongunstige betekenis kon krijgen, die later tot der Satan de gedachten beendeelde.

Anderen evenwel deelen die opvatting niet, en meenen, dat de naam den filistijnschen god gegeven was omdat hij de vliegen van de offers weg moest slaan (evenals de Grieken aan hun oppergod Zeus den titel Aponuioos gaven, omdat hij de vliegen van den Olympus afsliep); het speciale recht van Baal-Zebub zou dan hebben gelegen in het goddelijk ambt van „vliegen-jager”. Inderdaad is dit bedrijf wel zoo heel onbeduidend, als het wel lijkt. Vliegen zijn leelijk; wie ze wegslaat, dient de schoonheid; muskieten is het daaraan te danken, dat niet alleen Zeus de oppergod der Grieken, maar zelfs hun schooneheidsgod „Apollo” zich het privilege van vliegen-jager van „chasse-mouche” zag toegewezen door de kinderlijke verhouding. Bovendien zijn vliegen erg lastig.

De C. J. de Synode, aan, dat hij in den kerk herinnerings-thans op heden vergadering beroering leugens, wat Thans is de Spr. wensch gadering te zoo goed zo

De K. Fe en waarde spr. zijn jaar tot mij met alle verhoud gij in mij die meer

De acti De praes Synode van of niet te h neen, waan deed spr. v de Zending Synode zon de zaken di

Na dit la aanleiding de Hoogere merking be dam. Deze van deze s die gaarne i dan beslist dezen zome dan moeten schillende : betreft, gee Op voors Zendingse dien versta heden of n gen, anders tot het afde den, maar worden.

Daarop : der Synode Assen niet samenroep dat doet; t wordt aang

Besloten : stellen tot l als roepend

Het man op de Syn gewone Sy

De Syno het Deputa Theologisch V. L. Ds

De Depu trijke Bel en voor de betreft, nie

Hierna u gine.

Het antw luidde als

„Uw ong gisteravon en 3 ontru door een v maakt ond Gereform

Ruim el openbaar : gewacht et Mededeel Ingekom Delfshaven het voorle den heer J gekomen, t

De praes generaal v drukkeliijk voorgelegd

Dit besb „De Ger maanden i

en wat : het Oost in den gezondhe weet er God optr hierom d stroomen het straf als de v geschouw bij de v het altus reinigen niet de derven?

Neen, hun gese van geze de kwad ‘s menscl Bakels om zijn hij dach tempel, v zelfs eer xalem, n name”, d „een

is b een is b het

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Over den Satan.

VL De namen.

Het was wel een heel erg dichtertijde vrijheid, die Vondel er toe bracht, in zijn drama „Lucifer” aan één der booze geesten, medestander van den opstandigen Lucifer, den naam „Beëlzebub” te geven.

Vondel toch gebruikt dien naam ter aanduiding van één der rebelse geesten, die in den opstand tegen God en in de verleiding van den mensch zich tegen hun Schepper hebben vereenigd. Maar hij bezigt hem, evenals trouwens het woord „Belial” ter kenschetsing van den nog niet afgevallen geest; hij laat hem dien naam ook al dragen, terwijl de wereld nog niet aan den vloek en den dood is prijsgegeven, en de vrede nog zich spreidt over Gods werk.

Nu willen wij niet vergeten, dat Vondel, als hij „Heer Beëlzebub” den „Raet van ‘s hemels Stedehouder” noemt, nog voordat hij uit de hoogte werd neergevoerd, zich in de inleiding op zijn Lucifer reeds beroepen heeft, ter verontschuldiging, op „de weelgheit en leersaamheit der tooneelpoëzye”; hij zelf merkt al op, „dat men in de Poëzye de gebloemde wyze van spreken niet al te neuswys behoort te aften, nochte naer de scherpsinnigheit der schoolleszen te regelen”. Wij hebben er natuurlijk niets tegen, als men maar bedenkt, dat de naam Beëlzebub, strikt genomen, eerst kan opkomen, als de vloek over de wereld uitgesproken is en de schepping aan het verderf is overgegeven; als ... er vliegen, muskieten, wespen, horzels, gonzen en vooral — ateken.